

Saturdag

den 5 October.

LONDEN den 2 oktober (des avonds).

Het is nu stellig bepaald dat het Hof Balmoral den 10 dezer verlaten en den 12den van Edinburg naar Engeland terugkeeren zal.

Men berekent het getal der stoomschepen en stoomvaartuigen, tot de Engelsche zeemagt behoorende, op 164, gezamenlijk van 44,500 paardenkrachten.

Latere berichten uit de Vereenigde Staten zeggen dat de leden voor California zitting in de beide Wetgevende Huizen genomen hebben, en dat een van hen in den Senaat een wetsontwerp heeft ingediend, om de wetten en het regterlijk stelsel der Staten over dat gewest uit te strekken, en aldaar een opzigt over de openbare landerijen te vestigen, die tevens den vrede tusschen de Blanken en de Indianen bewaren moet.

PARIJS den 2 oktober.

Heden morgen is de President der Republiek, door de militaire divisie en een aide-de-camp vergezeld, van hier naar Versailles vertrokken, tot bijwoning der militaire manoeuvres aldaar, welke weder met veel juistheid zijn uitgevoerd; na de revue werden wederom wijn en levensmiddelen onder de troepen rondgedeeld.

Vele volksvertegenwoordigers zullen aan de Wetgevende Vergadering bij hare samenkomst verzoeken, dat zij verlof geve tot het overbrengen van het stoffelijk overschot van Lodewijk Filips naar Dreux. De Regering schijnt niet ongenegen dit verzoek in te willigen.

De heer de Persigny is uit Engeland reeds weder alhier teruggekeerd.

Gisteren is de Gezant van Nepaul met zijn gevolg van hier vertrokken.

Meijerbeer is in deze hoofdstad aangekomen, om met de directie van de Opera over een gewichtig werk te onderhandelen.

Het bericht wegens het ontslag van het Piémontesche Ministerie heeft zich nog niet bevestigd, maar daarentegen heeft men de tijding ontvangen, dat de Aartsbisschop van Turijn door het hof van appell is veroordeeld tot verbanning en verbeurdverklaring zijner aartsbisschoppelijke goederen. Ook de Aartsbisschop van Cagliari is tot verbanning veroordeeld en in den nacht van 23 september reeds werkelijk aan boord eener stoomboot gebragt, welke hem naar Civita-Vecchia moest overvoeren. De verwijdering tusschen het Hof van Rome en de Piémontesche Regering wordt dus van dag tot dag grooter.

HAMBURG den 1 oktober (des avonds).

Nadere officiële berichten van het oorlogstoonel in Sleeswijk ontbreken nog. Volgens bijzondere mededeelingen is de bezetting van Frederikstad, waar de overste Latour du Pin het bevel voert, door een parlementair opgesloten. Willisen had eene stelling ingenomen, die het ontzetten der vesting van de noordzijde beletten moest. Volgens een ander gerucht hebben de Denen Tönningen hernomen. Bij de bemagtiging dier stad door de Sleeswijk-Holsteiners is de Deensche bezetting, die ongeveer honderd en vijftig man sterk was, voor een derde gedeelte gesneuveld en voor het overige gevangen genomen.

's GRAVENHAGE den 3 oktober.

Bij Zr. Ms. besluit van den 28 september jl. is, onder dankbetuiging voor de in die betrekking gedurende vele jaren bewezen goede diensten, de hoogleeraar C. van Heynsbergen, met den laatsten diër maand, eervol ontslagen als eersten hoogleeraar bij het Koninklijk Instituut voor de Marine te Medemblik.

Bij hetzelfde Koninklijk besluit is, al mede met den 28sten september jl., ontbonden de commissie tot het examineren der zee-officieren, adelborsten en stuurlieden, tevens belast met het opzigt over de uitgave van den zee-almanak, de zeevaartkundige berichten en zeekaarten, en gevolge waarvan aan den gemelden hoogleeraar, als president, en aan de heeren J. Swart en J. G. Arbon, als leden dier commissie, met dien datum een eervol ontslag uit deze hunne betrekkingen is verleend; — Ende voorts aan het tot die commissie behoord hebbende, den titularen kapitein-luitenant ter zee, jonkh. G. Tindal, directeur van het depot van kaarten, plans en modellen en van de bibliotheek bij het departement van marine, met den 1 oktober 1850 opgedragen de betrekking van examinerator van de zee-officieren en stuurlieden tot de marine en koopvaardij behoorende.

Bij Zr. Ms. besluit van den 1 dezer zijn de leeraren P. Arend, de lector in de Nederduitsche taal, geschiedenis en aardrijkskunde A. Beelo, en de dansmeester Demmie, met den laatsten september jl., uit hunne eemelde betrekking bij het Koninklijk Instituut voor de Marine eervol ontslagen, onder toekenning van wachtgeld.

De voorstelling in den Koninklijken Franschen Schouwburg alhier zal saturday den 5 dezer bestaan uit de *drame de famille* en *L'esclave du Camoëns*.

Provinciale Staten van Zuidholland.

Zitting van donderdag 3 oktober.

In deze zitting heeft de Commissaris des Konings medegedeeld, dat de Commissie uit deze Vergadering, belast met de taak om aan Z. M. de Koning de hulde der Staten van dit gewest te betuigen, zich die taak heeft gekweten. Bij de betuiging van eerbied en verhoogde heeft zij gevoegd die van dankbaarheid voor hetgeen Z. M. voordeele der provincie heeft gedaan, en heeft zij de provinciale Staten in het verder aandenken van Z. M. aanbevolen. De Koning zijne belangstelling betuigd in al hetgeen dit gewest betref, en heeft gegeven dat door Z. M. op hoogen prijs wordt gesteld, wat de Staten ten behoeve der provincie wordt gedaan.

Is gekomen eene missive van het bureau van stemopneming van het hoofdistriet van Rotterdam, waaruit blijkt, dat tot leden der Provinciale Staten benoemd zijn de heeren mr. A. T. Prins, A. Schades, G. A. Blankenhym en C. I. Thooft. — De Prins en Schades hebben bij missive kennis gegeven van de afwijking dier betrekking; hunne geloofsbrieven worden in handen van de vroegere Commissie voor die van Rotterdam en 's Gravenhage, en die van den heer J. Blanken in die der Commissie voor

Gouda enz. — Al die stukken behoorlijk in orde bevonden zijnde, worden die heeren na eedaflegging toegelaten, gelijk ook de heer Gevers Deynoot, tot wiens toelating vroeger reeds besloten was.

Is ingekomen eene missive van heeren Burgemeester en Vwethouders der stad Rotterdam, waarbij zij, met terugwijzing naar hunne vroeger ingebragte bezwaren, andermaal opkomen tegen de strekking van het concept-reglement op het bestuur van het hoogheemradschap Schieland; zij herhalen hun vroeger daartegen ingebragt protest en voegen er nog voor zoo veel noodig bij, dat hij dat ontwerp-reglement de regten der stad Rotterdam ten sterkste en wederregtelijk worden verkort. — In handen der vroeger daartoe benoemde Commissie, waaraan nog toegevoegd wordt de heer Prins, die vroeger lid der voormalige Commissie was.

De Commissie, in wier handen is gesteld de begroting der kosten van het provinciaal bestuur, voor zoo veel het Rijksbestuur is, brengt bij monde van den heer de Jonge rapport uit over die begroting, in verband tot de voorstellen, daargelopen door Gedeputeerde Staten gedaan. De voornaamste verandering welke de Commissie voorstelt is, om de leges, tot dusverre door de ambtenaren en ook door den heer griffier genomen, en uitgetrokken op de begroting der eubele provinciale huishoudelijke uitgaven, te brengen op de begroting, wat het Rijksbestuur betreft, en dus door verhooging van jaarwedden de intrekking der leges te vervangen. De Commissie is ook van oordeel, dat, met het oog op de veelvuldige werkzaamheden van den griffier, termen bestaan tot verhooging zijner bezoldiging, afgescheiden van de tegemoetkoming wegens gemis aan leges voor het vervolg. Overigens is door de Commissie nog voorgesteld, om de f 1000, uitgetrokken voor de onkosten voor het bureau van statistiek, te brengen voor memorie, vermits deze zaak nog niet gereguleerd is en men dus niet wel tot het bepaald aanwijzen van eene som kan overgaan.

Op deze begroting is ook uitgetrokken f 1200 als indemniteit aan de provincie voor het verstreken van een woonhuis aan den Commissaris des Konings. — De heer Mock heeft te dien aanzien een voorstel gedaan en toegelicht, om die som te veranderen in f 2200, als huurprijs en niet als indemniteit, ten einde dien huurprijs meer in overeenstemming te brengen met de werkelijke huurwaarde van het perceel. Vermits dit voorstel echter meer betreft de onderdeelen van de begroting, wordt, vermits thans de algemeene beraadslagingen geopend zijn, die motie uitgesteld tot op de behandeling van de afzonderlijke posten.

Niemand over de algemeene strekking het woord voerende, worden de afdeelingen der begroting achtervolgens aangekomen, met dien verstande echter, dat de post: jaarwedden van de vaste ambtenaren en bedienden bij de provinciale griffie, uitgetrokken ad f 22,500, wordt gebragt op f 26,850, en zulks door de bijvoeging van f 2440 verhooging van jaarwedden, wegens het gemis aan leges, f 1560 insgelijks ter zake van leges, die nog genoten worden, maar waarvan de afschaffing wordt voorgesteld, en f 350 als tegemoetkoming aan de boden. — Eindelijk wordt ook nog f 160 toegevoegd aan de jaarwedden van den griffier, wegens door hem tot dus verre genoten leges, hetgeen echter buiten verband staat tot de door de Commissie bilijk beschouwde verhooging van het tractement van dien ambtenaar. — Genaderd tot den post van indemniteit voor het woonhuis van den heer Commissaris des Konings, herhaalt de heer Mock zijn boven omschreven voorstel, en wordt na eenige woordenwisselingen besloten de zaak andermaal commissariaal te maken: wordende de heeren de Jonge en Maas Geesteranus op hun verzoek vervangen als leden der Commissie, en wel door de heeren de Brauw en Mock.

De Voorzitter, welke alom aan de orde het reglement voor de begravingen, in de vorige zitting door de Staten onafgedaan gebleven. Zowel tegen de aanbrenging van dit onderwerp als tegen eene dadelijke afdoening worden bezwaren in verschillende zin geopperd. Meest algemeen wordt het gevoelen voorgestaan, dat de daartoe betrekkelijke stukken, afkomstig van de vroegere Gedeputeerde Staten, op nieuw in handen moeten worden gesteld van het tegenwoordig collegie van Gedeputeerde Staten. Een ander gevoelen is, om die zaak beter over te laten aan de plaatselijke besturen. In het algemeen wordt overigens aangedrongen, om zoowel het concept-reglement, als het vroeger uitgebragt rapport met de daarin voorgestelde veranderingen te doen drukken en ronddeelen. Ten slotte wordt, na nog eenige woordenwisseling, eerst besloten, om niet over te gaan tot dadelijke behandeling, en daarna wordt, wat de wijze van behandeling betreft, beslist om de voorhanden stukken, concept en rapport der vroegere Commissie, andermaal in handen te stellen van heeren Gedeputeerde Staten.

Bij den Voorzitter zijn nog geen rapporten van Commissien ingekomen omtrent hangende onderwerpen. In de verwachting, dat een of meer Commissien heden nog met hare rapporten gereed mogten komen, wordt de Vergadering verdaagd tot morgen ten 12 ure.

's GRAVENHAGE den 4 oktober.

Ingevolge Zijner Majesteit besluit van 12 september jl. (Staatsblad n.º 59) zal de opening van de gewone vergadering der Staten-Generaal plaats hebben op maandag den 7 dezer. Het blijkt uit de aankondiging van den Kamerheer-Ceremoniemeester, dat het reeds op 4 september jl. voor de plegtigheid uitgegeven programma overigens in zijn geheel blijft. De Koning zal ten één ure van het paleis afrijden en zich naar het hôtel der Staten-Generaal begeven.

Z. K. H. prins Frederik der Nederlanden is werkelijk gisteren nacht uit deze residentie vertrokken, en heeft zich over Utrecht naar Soesdijk begeven, om afscheid te nemen van de Koningin-Weduwe en om vervolgens per tweeden spoorlijn de reis naar Duitschland en verder naar Warschau voort te zetten.

Provinciale Staten van Zuidholland.

Zitting van vrijdag 4 oktober.

In deze zitting zijn door onderscheiden daartoe benoemde Commissien rapporten uitgebragt, als:

1.º Op een voorstel van Gedeputeerde Staten, houdende een ontwerp van verordening op de rivier de IJssel, van den lande van Montfoort af tot aan de stad Gouda. Naar aanleiding van een voorstel van den heer van Dorsser, is besloten aanstaanden maandag te beraadslagen over de vraag, of die aangelegenheid is van provinciaal belang.

2.º Op een gelijk voorstel, tot magtiging om uit de provinciale fondsen over f 700 te beschikken ten behoeve der kosten, gevallen op het houden der hengstenkeur in 1850, en die te houden in 1851. — Het eerste is toegestaan, doch voor niet langer dan 1850.

3.º Op een gelijk voorstel, om de huishoudelijke uitgaven, en de reis- en verblijfskosten der Commissie van Landbouw voor 1850 voor rekening der provinciale fondsen te nemen. — Toegestaan.

4.º Op een adres van Dijkgraven en Heemraden van den polder Oud-Hertingen, houdende verzoek, dat Gedeputeerde Staten gemagtigd zullen worden tot het uitvaardigen van dwangmaatregelen tegen de polders, die weigerachtig zijn de jaarlijkse verschuldigde contributie te betalen, en de daarbij voortvloeiende procedures te voeren voor rekening der provincie. — Gewezen van de hand; terwijl echter Gedeputeerde Staten gemagtigd worden tot het voeren van procedures, mits de polderbesturen de som, benoodigd tot bestrijding van de kosten, deponeren.

5.º Op het voorstel van den heer Mock, om den post van f 1200, als indemniteit aan de provincie, voor het verstreken van een woonhuis aan den Commissaris des Konings, gebragt op de begroting der kosten van het provinciaal bestuur, voor zoo veel het Rijksbe-

stuur betreft, te veranderen in f 2200, als huurprijs en niet als indemniteit. — Aangenomen, terwijl echter die post niet op f 2200, maar op f 2000 wordt gebragt.

6.º Op een voorstel van Gedeputeerde Staten, tot intrekking van het provinciaal reglement, betreffende de daartelling en het bijhouden der registers van bevolking. — Verworpen als niet noodig, ten gevolge van het bekende Koninklijk besluit.

7.º Op gelijk voorstel, houdende regulatief, naar hetwelk als overgangsmaatregel de voordragt of benoeming van hoofden, leden en beambten van waterschapsbesturen in Zuidholland zal plaats hebben, tot dat deze aangelegenheid definitief op eene wettige wijze geregeld zal zijn. De Commissie heeft een nieuw ontwerp ten deze aangeboden, hetwelk met het rapport zal worden gedrukt. Die zaak zal dus later worden behandeld. In verband hiermede:

8.º Op een adres van M. van der Linden, te Heenvliet, de medewerking der Vergadering inroepende, om te voorzien in de vacatures bij het polderbestuur. Die zaak staat geheel in verband met het regulatief, en zal dus aangehouden worden tot aan de vaststelling daarvan.

De zitting is gescheiden tot morgen ten 12 ure.

ROTTERDAM den 4 oktober.

Het leggen van den eersten steen aan het Yachtclubgebouw aan het Nieuwewerk alhier, door Z. K. H. den Prins van Oranje, had gisteren voormiddag, door het heerlijkst najaarsweder begunstigd, plaats.

Ten half twee ure met den spoortrein aangekomen, werden HH. KK. HH. de Prins van Oranje en prins Hendrik der Nederlanden aan het station door den ed. achtb. heer Burgemeester dezer stad en eenige heeren leden der Yachtclub verwelkomd, waarna de Prinsen en de heer Burgemeester, daartoe uitgenoodigd, benevens den Gouverneur van den Prins van Oranje, in eene hofkoets gezeten, zich naar het terrein begaven.

Dat terrein was smaakvol versierd, en een orkest, onder directie van den heer Goudswaard, liet zich bij de aankomst der Prinsen en later gedufende de plegtigheid hooren. Tegen twee ure kwamen HH. KK. HH. aan en begaven zich, na in de bouwkeet der directie eenige ververschingen gebruikt te hebben, naar de plek waar de eerste steen gelegd moest worden. De heer J. van Hoboken verwelkomde den Prins van Oranje en noodigde hem tot verrigting van dat werk uit. Den jeugdigen Prins, die zeemansuniform droeg, werd het keurig bewerkt witte zijden schootsvel voorgehecht, en hem eene zilveren truweel, in de fabriek van den heer Lucardie alhier bewerkt, aangeboden. De marmeren steen, op welken de woorden: 3 October 1850 gebeiteld zijn, werd toen gelegd en bevestigd, en met een grooteren steen overdekt, die tot opschrift draagt: Standvastigheid en Volharding.

Nadat de werklieden een driewerf herhaald hoerah! aangeheven hadden, nam de heer J. van Hoboken andermaal het woord, om, namens de Commissie, wier voorzitter hij is, den Prins van Oranje dank te zeggen voor den door hem verrigten arbeid. Vervolgens wenschte de heer G. Nimmo, als president van en namens de bouwmeesters, Z. K. H. geluk met het zoo even verrigte werk; het was hun eene eer en een genoegen tevens des Prinsen hooge belangstelling te mogen opmerken in het door hen op te trekken gebouw. Of zou het niet hunne ingenomenheid doen toenemen met de stad hunner geboorte en inwoning, wanneer zij aan eene stichting, nieuw in ons Vaderland, de Koninklijke hand gelegd en de Koninklijke bescherming en eer geschonken zien, eene inrigting die tot vermeerdering strekt van den roem en de eer dezer stad, en, wat meer zegt, tot roem en eer van den zoo aanzienlijken handelstand en van de reederijen, door welke Rotterdam als de tweede stad des Rijks zijnen luister handhaaft en klimmen doet met telkens verhoogden glans. „Eere zij het ons,” dus sprak hij toen nagenoeg, „hieraan medewerkers te mogen zijn, en genoegen verschaft het ons, dat wij op dezen belangrijke stond ons eene toekomst mogen voorspiegelen, welke, terwijl zij door naauwe banden de ingezetenen dezer stad aan het altijd dierbare stamhuis van Oranje verbindt, niet dan weldadig voor nijverheid en kunst zoo wel als voor handel en zeevaart kan geacht worden. Eere den Koning, die door zijn beminden Zoon een blijk van toegenegenheid aan een voornaam deel zijner onderdanen schenken wil. Hulde aan den Prins, die met eigen hand wil bevestigen en kroonen wat toegewijd wordt aan zoo voornamde middelen van volksbestaan. Moge dan dit gebouw, onder uw oog en met een herhaald bezoek van tijd tot tijd vereerd, bij den Goddelijken zegen, voorspoedig worden opgetrokken, hier eenmaal eigenaardig staan als op een ontwoekerd grond aan, het golvend nat der rivier, om er van nabij de beelden te aanschouwen, op dat zelfde watervlak, van hen die onze rijke handelsvloot eenmaal bevolken zullen, en als wakkere zeelieden de steun van den Staat zullen uitwaken; hier eenmaal staan als opgericht teeken van naauwe vereeniging tusschen beminde Vorsten en het Volk van Nederland. Duurzaam zij het beginsel en duurzaam zoo wel in doel als gezegend in uitkomsten. Het zij nog in luister onder uwe regering en eens getuige er de naef van: Hier werd veel goeds en grootsch besproken en tot stand gebragt; hier werd veel genoegen gemaakt; hier werd veel verrigt voor die standen in de maatschappij, waardoor Nederland is geworden wat Nederland is en wezen zal, geëerd en ontzien tot aan de verste stranden.”

De architect des werks, de heer A. N. Godefray, ontving daarop, uit handen van den Prins van Oranje, de gouden medaille, als prijs gesteld voor de beste teekening van het op te rigten gebouw der Yachtclub. Die medaille draagt aan de eene zijde de beeldtenis van Z. M. Willem II, aan de andere het wapen der Yachtclub, terwijl op den rand gegraveerd is: A. N. Godefray, bekroonde ontwerper van het Vereenigingsgebouw, 1849. De heer Godefray betuigde zijnen dank in gepaste be-woordingen.

Z. K. H. prins Hendrik der Nederlanden beantwoordde de verschillende sprekers voor de hem bewezen hulde en gechtheid, en weidde uit over de belangen van handel en nijverheid en over de onbegrensde genegenheid

welke de Koning, de Kroonprins en hij zelf Nederlands ingezonden toedroegen. Met het: *Leve de Prins van Oranje!* waarmede hij zijne rede sloot, stemden al de omstanders met geestdrift in.

Na andermaal eenige oogenblikken in de keet der directie vertoefd te hebben, werd door de Prinsen een togtje langs de Maas gedaan, in eene sloep der Yachtclub, die met kweekelingen dezer inrigting bemand was en door den heer G. Eck werd bestuurd. De Prinsen namen vervolgens de aanbouwingen aan het Nieuwewerk in oogenschouw, en keerden toen, wederom door den heer Burgemeester vergezeld, in de hofkoets naar het Stationsplein terug, van waar Z. K. H. de Prins van Oranje, vergezeld door zijnen Gouverneur, naar de residentie wederkeerde. De Prinsen betuigden den heer Burgemeester in minzame bewoordingen dank voor de genotene ontvangst.

Z. K. H. prins Hendrik, de heer Burgemeester en de heer P. H. Tromp, vice-president der Yachtclub, bestegen toen het rijtuig des Burgemeesters, en begaven zich naar het Museum Boymans, waar de Prins met de meeste belangstelling de schilderijen beschouwde en zijn genoegen over de rangschikking in minzame bewoordingen aan den heer A. J. Lamme te kennen gaf.

Des namiddags werd in het Groot Hotel des Pays-Bas een diner gehouden, dat door Z. K. H. prins Hendrik is bijgewoond, en waar de liedertafel *Amphion*, welke onder bescherming van dien Vorst staat, eenige stukken uitvoerde, waaronder een dat opzettelijk voor deze gelegenheid was vervaardigd. De Prins ontbood de leden in zijne tegenwoordigheid en stelde een toast op den bloei van die Liedertafel in.

Z. M. de Koning heeft aan den architect eene som gelds ten behoeve van het werkvolk, dat aan het gebouw der Yachtclub werkt, doen ter hand stellen.

Reeds lang had de ondervinding geleerd, dat de min gunstige toestand waarin vele burgeronderwijzers verkeeren grootendeels was toe te schrijven aan de onmogelijkheid om geschikte lokalen tot het geven van onderwijs te verkrijgen en aan de afhankelijkheid, waarin zij zich wegens het ongeregeld betalen der schoolgelden bevinden.

De Plaatselijke Schoolcommissie meende, dat het beste middel om daarin te voorzien zoude bestaan in het veranderen der Bijzondere Scholen L. & B. (dat is waar geen vreemde talen geleerd worden) in openbare, op de wijze der Tusschenscholen. Zij wendde zich daartoe tot het Bestuur dezer stad en mogt zich, gelijk altijd, in eene welwillende medewerking van die zijde verheugen, toen zij van H. E. A. de verzekering ontving, dat men den wensch deelde om al de burgerscholen met der tijd in openbare te vervormen. Door de schaarsheid van geschikte erven en de aanzienlijke kosten aan zoodanig plan verbonden, kon het niet dan langzaam worden verwezenlijkt. Tot een begin van uitvoering is het echter reeds gekomen. Door de zorg van H. E. A. werd een huis in den Houttuin, wijk II, n.º 180, aangekocht, voor een groot gedeelte geheel uitgebroken en aldaar, volgens het door den heer Roel ontworpen bestek, een ruim, licht, uitmuntend schoollocaal, hetwelk 200 kinderen kan bevatten, gebouwd en van de noodige schoolmeubelen voorzien.

Het doel was daar een der burgeronderwijzers, zoo mogelijk een uit dezelfde buurt, over te plaatsen, doch tevens zijne school onder beheer der Plaatselijke Schoolcommissie te stellen, die belast werd met het maken van reglement en instructie voor den hoofdonderwijzer.

Deze nieuwe inrigting is dezer dagen in het leven getreden. Op voordragt der Plaatselijke Schoolcommissie is de sedert 25 jaren met lof werkzame onderwijzer J. P. Felperlaan door H. E. A. aan het hoofd der school geplaatst, en hem een hulponderwijzer van de afd. Stads-tusschenscholen toegevoegd. De vakken van onderwijs zijn de gewone; vreemde talen worden er niet geleerd, voor alle gezindheden is de school opengesteld, doch, hoezeer de naam van Christelijke school daaraan niet wordt gegeven, de opwekking van echt godsdienstigen zin, door onderricht in de bijbelsche geschiedenis en andere gepaste middelen, als een der hoofdvereischen op den voorgrond geplaatst.

Het schoolgeld, dat voor stads rekening in handen der commissie van bestuur iedere vier weken, bij vooruitbetaling wordt voldaan, is bepaald voor één kind op 30 cents per week; voor elk van twee uit hetzelfde gezin op 25 cents; voor elk van drie of meer kinderen uit hetzelfde gezin op 20 cents per week. Op dinsdag 1 oktober had de opening der school, die bereids 80 leerlingen telt, in tegenwoordigheid van sommige ouders der kinderen, plaats. De voorzitter der commissie van bestuur, vergezeld van eenige der leden, betuigde in eene eenvoudige toespraak zijne blijdschap van onderwijzers en leerlingen in een zoo fraai, zindelijk en net lokaal te mogen begroeten. Hij rigtte het woord tot de ouders, opdat zij mogten weten, dat orde en geregeld schoolbezoek vooral het verlangen der commissie was, waartegen hun een naauwgezet toezigt over de leerlingen en eene opleiding volgens Christelijke beginselen werd toegezegd; tot de onderwijzers om hun de verwachting te kennen te geven, die men van hunne veeljarige ondervinding en kundigheden of van hunne jeugdige vlijt en lust koesterde; tot de kinderen, opdat zij door ijver, zedelijk gedrag en gehoorzaamheid de zorgen hunner ouders en onderwijzers niet te leur mogten stellen. Hij wees ten slotte op den dank dien men aan het Stedelijk Bestuur was verschuldigd voor deze zoo belangelooze bemoeijng ter gunste van het onderwijs. Nadat de hoofdonderwijzer deze toespraak hartelijk had beantwoord, werd, na het zingen door de kinderen van een paar coupletten uit een godsdienstig gezang, met het schoolonderwijs een aanvang gemaakt.

Het is voorzeker de wensch van ieder, die het wel meent met de opleiding der jeugd in onze burgerscholen, dat het Achtbaar Bestuur dezer stad zich genoopt voele weldra het zoo goed begonnen werk voort te zetten, en deze gemeente met meerdere diergelijke openbare inrigtingen van onderwijs te begunstigen.

Blijkens de Advertentien wordt de Leesbibliotheek van het Departement Rotterdam der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen eerlang weder geopend, en worden de Volksvoorzittingen, onder de leiding der Commissie tot het Volksonderwijs, uit dat Departement, hervat. Met regt verwacht men dat van beide deze belangrijke inrig-

tingen gedurende den aanstaanden winter een druk gebruik gemaakt zal worden; vele winteravonden zullen dan door vele huisgezinnen en personen aangenaam en nuttig worden doorgebracht. De Leesbibliotheek is weder met een aantal goede en voor de klassen voor welke zij is daargesteld geschikte boeken vermeerderd en thans in de beste orde; terwijl in de Volksvoorzittingen, even als vroeger, kundige mannen zullen voorgaan, om de toehoorders, op eene onderhoudende en bevattelijke wijze, met zoodanige zaken nader bekend te maken, die voor ieder burger van hoog belang zijn. Ten vorigen jare was het getal dier toehoorders ruim 520; gewis zal het dit jaar niet minder wezen, daar de Voorlezingen zoo algemeen genoeg verschaft hebben.

— Dr. C. J. Vaillant is tot lid van den stedelijken raad te Maassluis benoemd, in de plaats van den overleden heer A. de Jongh.

— Langs den Hollandschen ijzeren spoorweg zijn in de maand september 91,723 reizigers vervoerd, terwijl de opbrengst van reizigers en goederen f 100,353. 70 heeft bedragen.

— Tot predikant bij de Nederduitsche Hervormde gemeente te Almkerk en Emmikoven (klassis Heusden) is beroepen de eerw. heer J. Drost, kandidaat bij het provinciaal kerkbestuur van Utrecht.

— Daar jonkh. J. A. Lijcklama à Nijeholt voor de benoeming tot lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal bedankt heeft, hebben de Provinciale Staten van Friesland jonkh. T. A. M. A. van Andringa de Kempnaer in zijne plaats verkozen.

De Provinciale Staten van Drenthe hebben den heer mr. W. J. Tonckens gekozen tot lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal.

— Zr. Ms. fregat PRINS VAN ORANJE, onder bevel van den kapitein ter zee J. F. D. Bouricius, laatst van Portsmouth, is eergisteren avond ter reede van Vlissingen geankerd.

— De Koningin der Belgen vertoefte nog altijd tot herstel harer gezondheid te Ostende, waar zij aanstaanden dinsdag een bezoek verwacht van de Weduwe van Lodewijk Filips en van den Hertog van Nemours.

— De heer Thiers is, uit Duitsland komende en zich naar Frankrijk begevende, België dezer dagen doorgeleid; II. dingsdag avond is hij door den Koning der Belgen in een bijzonder gehoor ontvangen. De heer Thiers denkt er aan, vóór den winter nog eene reis naar Schotland te doen.

— Eergisteren is te Antwerpen een werkman van 75 jaren ten derden male in het huwelijk getreden met eene blinde vrouw van 40 jaren.

— Ten behoeve der neutrale koopvaardischepen, welke uit de Oost Zee komen, is het uitvaren uit de Eider toegestaan tot en met den 30 dezer.

Met genoegen vestigen wij de aandacht op de voorgenomen uitgave der onder de Advertentien aangekondigde *Naamlijst en Levensbijzonderheden der Predikanten, die sedert de Kerkhervorming in de Nederduitsche en Waalsche Gemeente te Rotterdam tot op dezen tijd in dienst zijn geweest*, en kunnen dienaangaande mededeelen dat de kundige en onderzoekende Schrijver, de heer J. P. Harderwijk, de vruchten van wiens vroegere studien hem, reeds in nog jeugdigen leeftijd, het lidmaatschap der Maatschappij van Nederlandsche Letterkunde te Leyden hebben doen waardig achten, geene moeite gespaard heeft om het nu door hem ondernomen werk zoo volledig en belangrijk te doen zijn als mogelijk was. Tot hertoe weinig bekende en voor anderen nagenoeg gesloten bronnen zijn hem dan ook welwillend geopend geworden, en daar hij zich niet tot eene dorre opgave van jaar- en dagteekeningen bepaald heeft, maar vele vroegere en latere Predikanten ook in hunne afkomst, betrekkingen, bemoeijngingen en werkzaamheden, en de door hen uitgegevene grootere en kleinere geschriften wilde doen kennen, met bijvoeging van bijzonderheden aangaande de inwijding van Kerkgebouwen, lijkgedichten op en afbeeldingen van vele der Leeraren enz.; twijfelen wij niet of zijn werk zal eene belangrijke bijdrage voor de Vaderlandsche Kerkgeschiedenis en literatuur zijn, en niet slechts hier ter stede maar ook elders den verdienden bijval op de nu rondgezonden bestellinglijsten vinden. De prijs is bovendien bijzonder laag gesteld.

Van ROTTERDAM uitgeklaard Erasmus, H. F. Scharper, en Europa, D. Keus, naar Batavia; Industrie, T. Visser, naar Valparaiso; Isis, W. B. Derks, naar New-Orleans; Malyne, J. R. Berghuis, naar New-York; Jezellina, R. R. Legger, n. Glasgow; Tjadda, J. O. Staal, naar Liverpool; Dutch Trader, R. Jordan, naar Maidstone; Laura, G. Jackson, n. Hull; da Capo, H. Hoeft, n. Riga; Margaretha Agnes, T. F. Bakker, en Gesina Catharina, W. E. Everts, naar Stettin, en Maria, J. H. Heijlen, n. Hamburg.

HELLEVOETSLOUS den 3 dezer. Gisteren na den middag arriveerden Sarah, R. G. Fudge, van Liverpool; Progress, T. Mures, en Fortuna, G. den Breems, van Newcastle; en Sophie Elise, P. C. Jahnke, van Riga. En zeilden Perwisseling, L. den Breems, naar Bilbao; de Amstel, C. Ouwehand, (van Gallipoli) naar Rouaan; Freedom, T. Ley, naar Glasgow; Gazelle, W. Johns, n. Bristol; Sibyl, P. le Boutellier, naar Jersey; Emerald, J. Ford, n. Ipswich, en stoomde in zee Sea Gull, G. Nichol, naar Hull; de wind N. O. Heden morgen arriveerden Stad Dordrecht (st.), J. H. Stult, van Londen; Maria Louisa, J. H. Leeuw, en Sarah, T. Apack, van Newcastle; Ivanhoe (st.), T. Duncanson, van Leth, en Alida Giesen, J. J. Dockes, van Libau. De Freedom, naar Glasgow, is op de Reede teruggekomen. Heden morgen zeilden Californie, G. van der Borden, naar Nizza; de wind Z. O.

HELLEVOETSLOUS den 4 dezer. Gisteren na den middag zeilden Annechina Jantina, P. Pijbes, naar Rouaan; Hope, J. Lone, naar Liverpool; Ouse, J. Banks, naar Newhaven; Perthshire, J. London, naar Newcastle; City of Rotterdam, J. Lee, naar Dundee, en Alida Theodora, T. M. Jaski, naar Stettin; de wind O. en stil. Heden morgen arriveerden Emerald Isle (st.), R. M. Sawyer, v. Hull; Jane Jackson, E. Smith, Royal Union, W. Smith, en Mentor, J. Clark, alle drie van Newcastle; Economy, J. Redhead, van Stockton; Tyne, W. Taylor, van Grangemouth; Tay, D. Brown, van Charlestown; Agnes, A. Minto, van Boness, en Stradbroke, T. A. Cumming, van Banff. De schepen, gisteren gemeld, zijn wel in zee; de W. en stil.

ZEILKLAAR te HELLEVOETSLOUS Saramacca, B. J. Jonker, naar Philadelphia; Elise, J. P. Scherpbier, naar Genua; Ceres, H. G. Bossinga, Hendrika, F. H. Plukker, en Unie, J. J. Post, alle drie naar Liverpool.

Kapitein H. van der Meyden, van Batavia te Hellevoetsluis binnen, heeft den 23 augustus, op 15 gr. 57 min. N. B. en 25 gr. 45 min. W. L. gepreaid de Nederlandsche brik Dolphijn, kapit. C. B. Brandligt van Amsterdam naar de Kaap de Goede Hoop en Batavia.

BRILLE den 3 dezer. Heden voor posttijd zijn binnengekomen l'Espresso (st.), C. Sueur, van Duinkerken; Apollo (st.), W. H. Smith, en Rhine (st.), R. Surinack, van Londen; en Geertina, J.

J. Legger, van Hartlepool. Eene schoener-kof in den Put ten anker, de naam onbekend. En stoomde in zee Enterprise, G. Oliver, naar Yarmouth; de wind Z.

BRILLE den 4 dezer. Heden voor posttijd binnengekomen Fijnnoord (st.), A. H. Rolfe, van Londen; Jupiter (st.), T. Blakestone, van Goole; Pink, W. Geddel, van Banff; Bloom, H. Paterson, van Burghhead, en Jezellina, A. W. de Jonge, van Stettin. En stoomde in zee Griffe, T. Goodburn, naar Londen; de wind W.

MAASSLUIS den 3 dezer. Kapitein W. Hopkins is gisteren wel in zee gekomen, doch kapit. S. Post bij den Hoek geankerd; de w. N. W.

TEXEL den 2 dezer. De wind O. N. O. Binnengekomen H. B. Engelsman van Newcastle. Vertrokken Vice-Admiraal Rijk, S. Lammerts, naar de Kaap de Goede Hoop en Batavia; Harlingen, R. L. Schaap, en Jonge Willem, W. P. Carst, naar Suriname; Onder-neming, H. F. Marmelstein, n. Mobile; de Amstel, G. W. Kernkamp, naar Boston enz.; A. J. de Boer en H. A. Potjer naar Triest, K. P. Huges naar Livorno, P. D. Fokkes naar Marseille, V. de Cortazar naar Bilbao, M. Lovius naar Bordeaux; H. H. Hazewinkel n. Liverpool, Magnet (st.) en Lord John Russell (st.) naar Londen, H. J. Boug naar Drammen en H. Christensen naar Frederikstad.

TEXEL den 3 dezer. De wind Z. O. Binnengekomen Diana (st.), Ranger (st.), Roscommon (st.) en J. Schievelbein, alle vier v. Londen; J. W. de Jong en Prince (st.) v. Hull, W. H. Langstoffs en T. Waters van Sunderland, T. Dodds van Seaham en J. J. Meijer van Newcastle. Uitgezeild J. P. Möller n. Livorno, J. W. Marklund naar Waa en J. A. Baumann naar Stettin; gisteren nog J. H. Duit n. Civita Vecchia.

VERE den 2 dezer. Voor Middelburg bestemd is alhier ter reede gekomen Amelia, F. Lawson, van Hull. [In onze overige was door verkeerde opgave vermeld Wupper, kapitein J. Cross.]

VLISSINGEN den 3 dezer. Voor Antwerpen bestemd zijn alhier ter reede gekomen Morley, Sturdlie, v. Akyab; Louyre, F. A. Drinkwater, van New-York, en Proev Raaske, W. J. Konert, van Dantzig.

AANGEKOMEN: Te KONSTANTINOPOL 11 septemb. A. A. Borgman en te NAPELS 9 dito R. H. Schuth v. Amsterdam. Te PALERMO 15 D. W. Kleingina van Messina. Te GENUA 25 H. W. Smit en 27 de Zwallow, Visser, beiden van Amsterdam. Te MARSEILLE 28 J. Lams van Antwerpen en 29 J. Wekenborg van Amsterdam. Te CADIX 19 C. Nolting v. Antwerpen. Te CORUNHA 16 f. A. Potjer v. Cardiff. Te HAMBURG 29 K. Z. Schut v. Triest, H. H. Oldenburger, v. Livorno en O. T. Pk, 30 J. E. Coerkampen P. F. Leuning, alle drie van Amsterdam; 1 dezer C. H. Veen van Triest en J. H. Tunteler v. Amsterdam. Op de ELVE W. van Alewijn van Triest, E. M. Melhuizen van Messina, H. Kieve van Genua en Nizza, J. L. Jonker van Amsterdam, C. M. Fenenga van Seaham en O. J. Blok van Makkum. Te BREMERHAVEN 27 H. W. Huisman, 29 E. J. Poort, H. H. Luken en 30 J. H. Kort, alle vier van Amsterdam. Te NORDEN 27 P. H. Strakholder, mede van Amsterdam. Te GREIFSWALD 29 T. D. Faber van Cuxhaven. Te WARNEUNDE dien dag Anna Agatha, Klinger (voor B. C. Ijzer), van Hamburg. Te PILLAU 27 H. Wolthecker v. Malmoe. Te KROONSTAD 20 H. H. Kwint, en te CHRISTIANIA 21 Helgesen v. Amsterdam. Te BERGEN 20 J. G. Weering, mede v. Amsterdam; 23 L. van der Laan, J. L. Mowinkel en O. W. Pronk, van Rotterdam; J. F. Peper en J. Stoorvogel van Dordrecht. Te KOPENHAGEN 26 S. G. Oostra van Bremen en Hylke Tromp, de jonge, van Cette. Te AALBORG 20 F. A. Hoff van Amsterdam.

VERTROKKEN: Van CALLAO 18 juli J. de Wilden, Chincha, Van ROUAA 28 september D. Spaans en van HAVRE 1 dezer K. Noorduyn naar Rotterdam. Van HAMBURG 30 september K. K. de Boer naar Dantzig, S. van den Zwaag en 1 dezer H. K. Tent naar Amsterdam. Van KIEL 28 september J. K. Pronk naar Dordrecht. Van PILLAU dien dag Ohlssen, G. H. Carst en T. D. Hirtman, alle drie naar Holland, D. J. Blouw, G. A. Jonkhoff, K. H. Bekkering en Rox, alle vier naar Amsterdam, en P. G. Brouwer naar Kiel. Van BOLDERAA 21 J. Appel en H. F. Klein, 22 C. J. van Driesten, H. G. Sap, J. R. Dood en H. E. de Grooth naar Elsenor, P. H. Keusder en Zeplien naar Amsterdam; 23 Alwardt naar Rotterdam, T. J. Visser en 24 E. J. Dik naar Elsenor. Van KROONSTAD 23 B. G. Flik, H. A. Wegener, A. E. Zeilings, R. H. Reinders en Cacoe naar Amsterdam, H. Eefling naar Elsenor, H. D. Landweer naar Rotterdam, Heijen, Bodecraes en Julius n. Antwerpen. Van STOCKHOLM 25 F. K. Woudstra naar de Oost Zee. Van BERGEN 19 dezer K. H. Brouwer, naar Amsterdam, en H. G. Brouwer, naar Rotterdam. Van KOPENHAGEN 27 H. J. Scholten naar Prestoe.

UITGERLAARD: Van NEW-YORK 16 september Osiris, G. J. Stam de Jonge, naar Batavia. Van BALTIMORE 13 dito Richard Anderson, J. E. Coffin, naar Amsterdam.

CUXHAVEN den 1 dezer (Namiddags). Het Nederlandsch tjalkschip Onder-neming, kapitein H. L. Karsles, van Dantzig naar Rotterdam, is met verstopte pompen enz. alhier binnen- en in de haven gekomen.

FALMOUTH den 30 september. Heden afgezeild Ludolf Theodorus, T. S. Oldendorp, (van Licata), en uitgeklaard Costantino, Isard, (van Odessa), beiden naar Rotterdam.

C A R G A - I J S T.
HENRIETTA, A. DE HAAN, van Terranova en Messina, 2503 quintalen Zwavel en 2 k. Bergamotolia, Order.
RHINE, R. STRANACK, van Londen.
437 st. Limahout, C. G. Schutze van Houten; 30 koperen Bodems, W. van Houten; 10 bal. en 6 zak. Saffloer, 32 kist. Indigo en 1 bal. Koopmanschap, C. L. Ringrose en Co.; 1 pijp Rum en 2 vaten Vijn. Ph. van Ommeren; 18 bond. Koper, W. P. Knaepen; 15 kist. Specie, M. Ezachiels en Zonen; 36 pakk. Koopmanschap, Diversen; 100 v. Cement, 66 b. VVol, 74 pl. Metaal en 4 vat. Koperdraad, Order.
JEZELINA, A. W. de JONCK, van Stettin.
118 f. Spiritus, S. A. le Fino en Co.; 28 f. dito, W. A. Fuchs en Co., en 124 f. dito, Order.

IN LADING LIGGENDE SCHEPEN.
Te Rotterdam:
BATAVIA, mede voor Passagiers, waartoe hetzelfde bijzonder is ingerigt, het extra snelzeilend Nederlandsch gekoperd Barkschip Elshout, kapitein P. F. Rijken, voerende eenen bekwaamen Scheepsdoctor. Adres bij Kuiper, van Dam en Smeer en Hudig en Blokhuyzen.
BATAVIA, voor Passagiers, waartoe hetzelfde uittuimend is ingerigt, het gekoperd, snelzeilend Nederl. Barkschip Kolonel Koopman, kapitein J. J. Klein. Adres ten kantoren van Kuiper, van Dam en Smeer en Hudig en Blokhuyzen.
BOSTON, mede voor Passagiers, waartoe hetzelfde uittuimend is ingerigt, het extra snelzeilend Nederlandsch gekoperd Schoenerschip St. Helena, kapitein T. Keus, om den 5 October te vertrekken. Adres ten kantoren van Kuiper, van Dam en Smeer en Wamboldt en Crooswijk.
HAMBURG, het Noordsch Schoenerschip Superb, kapit. G. Smith. Adres ten kantoren van Kuiper, van Dam en Smeer.
Sr. PETERSBURG, het Nederlandsch Kolschip Elisabeth Johanna, kapitein S. L. Ekens. Adres bij Kuiper, van Dam en Smeer.
STETTIN, het Zweedsch Schoenerschip Victor, kapitein L. Nilsson. Adres ten kantoren van Kuiper, van Dam en Smeer.
TRIEST, het Nederlandsch Kolschip Beerta Schuringa, kapit. H. G. de Vries. Adres bij Kuiper, van Dam en Smeer.

Te Amsterdam:
NEW-YORK, voor Passagiers en Goederen, het snelzeilend gekoperd Amerikaansch Barkschip Princeton, kapitein O. Page, om spoedig te vertrekken. Adres ten kantoren van Hoeselink en Hurelbrinck en Kranenborg en Zonen te Amsterdam, en Kuiper, van Dam en Smeer te Rotterdam; voor Passagiers bij van Walraven en Co.

BEURS- EN MARKTBERICHTEN.
MADRID den 27 September. Spanje 3 per cents 55½, 4 per cents 13½, 4½; dito 5 per cents 13½ a 14; Compagnie 4½. Rente. Schuld 4 a 4½.
Den 28sten. Spanje 3 per cents 55½, 4 per cents 13½, 4½.
PARIS den 3 October. Frankrijk 3 per cents 57. 40 a 57. 55 tegen ultimo; dito 5 per cents 92. 40 a 92. 70 tegen ultimo; de Actien van de Bank 2270; Napels 97. 50; Spanje 3 per cents 13½ a 14. — A contant sloten de 3 per cents 57. 55 tegen 15 en de 5 per cents 10 centimes hooger dan gisteren.
Den 3den. Frankrijk 5 per cents 57. 05 a 57. 15 tegen ultimo; dito 5 per cents 92. 05 a 92. 15 tegen ultimo.

Te Rotterdam, bij JAN ARRENBURG & Co.